

Bölüm 1

KÖTÜ HABER VERME

Zeynep YILDIZ AKBEY¹

GİRİŞ

Hekimin birincil sorumluluğu hastanın hastalığının öyküsünü almak, gerekli muayene ve tetkiklerini uygun laboratuvar ve tanı araçlarını kullanarak yapmak, hastalık tanısını koymak, tedavisini planlamak, tedavi takibini yapmaktır. Bununla birlikte hasta ile sağlıklı iletişim kurmak ve hastaya hastalığı ile ilgili gerekli bilgilendirmeyi hastanın anlayacağı şekilde ifade etmekte hekim sorumluluğu içerisinde yer almaktadır.

Hastalara sevindiren haberler verilebileceği gibi kişiyi üzebilecek olumsuz durumlarla ilgili kötü haber vermek durumunda da kalılabilmektedir. Kötü haber vermek sadece kötü zor bir durumla karşı karşıya kalan hasta ve hasta yakınını değil, aynı zamanda haberi veren başta hekimler olmak üzere sağlık çalışanlarını da zorlayan bir süreç olmaktadır. Bu sürecin nasıl yönetildiği hem hasta hem hekim memnuniyeti ve tatmini açısından önemlidir.

Bununla birlikte zaman zaman bu haberlerin hasta ve hasta yakınları ile paylaşılıp paylaşılmaması gerektiği etik tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Bu kitap bölümünde hasta-hekim ilişkisinde önemli olduğu bilinen kötü haberlerin tanımı yapıp, etik boyutta tartışmalara yer verilerek, kötü haberin hasta ve yakınlarına nasıl verileceğine ilişkin bilgilendirme hedeflenmiştir.

1-KÖTÜ HABERİN TANIMI

Kötü haber tıp literatüründe, 'ümit etme duygusunun olmadığı ya da bireyin ruhsal ve fiziksel iyilik haline tehdit oluşturan, yerleşik yaşam biçimini altüst etme riski olan ya da bireyin yaşamındaki seçimlerini azaltma anlamı taşıyan mesaj' olarak tanımlanmıştır (1).

¹ Dr Öğretim Üyesi, Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı, akbey08@hotmail.com

bu durumu daha da zorlaştırmaktadır. Kötü haber verme süreci olumlu yönetilemezse güvensizlik, öfke, korku gibi tepkilere sebep olabilmektedir. Genel iletişim becerilerini öğrenmek, kötü haber verirken doktorların daha az rahatsız olmasını, hasta ve ailelerinin de daha tatmin edici ve güvende hissetmelerini ve kötü haberle daha iyi başetmelerini sağlayabilir. İletişim becerileri hekimlerin eğitiminin bir parçası olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: kötü haber verme, iletişim becerisi, hekim,

KAYNAKLAR

1. Ptacek JT, Eberhardt TL. Breaking bad news; A review of the literature. JAMA. 1996;276:496-502.
2. Fallowfield L, Jenkins V. Communicating sad, bad, and difficult news in medicine. Lancet. 2004; 363:312-319.
3. Bilgin G, Öztürk G, Şirin S. Kanseri tanısı konan hastalarda kötü haber verme: hekime düşen görev. İst Tıp Fak Dergisi. 2008;71: 22-26.
4. Hasta Hakları Yönetmeliği (1998). Resmi gazete. (01.09.2019 tarihinde <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4847&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=hasta%20haklar%C4%B1> adresinden ulaşılmıştır)
5. Okyayuz ÜH. Ölümcül hastalık tanısı almak: bir yaşam krizi kötü haber verilmeli mi? Kriz Dergisi. 2003; 11:29-35.
6. Özkiriş A, Güleç G, Yenilmez Ç, et al. Hekim tutumları üzerine bir çalışma: ölüm ve ölümcül hastaya yaklaşım. Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi. 2011; 24:89-100.
7. Vandekieft GK. Breaking bad news. American Family Physician. 2001; 64:1975-1978.
8. Bousquet G, Orri M, Winterman S, et al. Breaking bad news in oncology: a metasynthesis. J Clin Oncol. 2015;33(22):2437-2443.
9. Girgis A, Sanson-Fisher RW. Breaking bad news: consensus guidelines for medical practitioners. J Clin Oncol. 1995;13:2449-2456.
10. Iserson KV. Notifying survivors about sudden, unexpected deaths. West J Med. 2000;173(4):261-265.
11. Girgis A, Sanson-Fisher RW. Breaking bad news. 1: current best advice for clinicians. Behav Med. 1998; 24:53-59.
12. Naik SB. Death in the hospital: breaking the bad news to the bereaved family. Indian J Crit Care Med. 2013;17(3):178-181.
13. McElror JA, Proulx CM, Johnson L, et al. Breaking bad news of a breast cancer diagnosis over the telephone: an emerging trend. Support Care Cancer. 2019;27(3):943-950.
14. Baile WF, Buckman R, Lenzi R, et al. SPIKES-A six-step protocol for delivering bad news: application to the patient with cancer. Oncologist. 2000; 5:302-311.
15. Rabow MW, McPhee SJ. Beyond breaking bad news: how to help patients who suffer. West J Med. 1999; 171:260-263.
16. Kantarcıoğlu AÇ. Zor ama zorunlu bir konu: hekimlerin kötü haber vermesi. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi. 2018;44(3):217-219.
17. Bogle AM, Go S. Breaking bad (news) death-telling in the emergency department. MO Med. 2015;112(1):12-16.
18. Shaw J, Dunn S, Heinrich P. Managing the delivery of bad news: an in-depth analysis of doctors' delivery style. Patient Educ Couns. 2012; 87:186-192.
19. Munoz Sastre MT, Sorum P, Mullet E. Breaking bad news: the patient's viewpoint. Health Commun. 2011;26:649-655.
20. Kübler-Ross E. (2010). Ölüm ve ölmek üzerine. (Nazlı Berivan Ak, Çev. Ed.). Ankara: A.P.R.I.L. Yayıncılık.